Jong023
de Zandvoortse kinderkrant
mei/juni 2026

5 Olivier kweekt plantjes

7 Bloemen voor slachtoffers

8 Alleen-zijn en vrienden maken

11 Rugby: teamwork en tackelen

STENEN DIE HELPEN HERINNEREN

De burgemeester bij de onthulling van struikelstenen.

Leff, Lars, Knoxx en Liyan leerden veel over de oorlog.

In Zandvoort liggen steeds meer struikelstenen. Dat zijn kleine, vierkante, glimmende stenen in de stoep. Groep 7 van de Oranje Nassauschool was op 7 mei bij de onthulling van drie struikelstenen in de Louis Davidsstraat. De burgemeester en de rabbijn kwamen ook. TEKST: JACQUELINE SCHADEE | FOTO'S: MARJORY HARINGA

"De struikelstenen liggen voor de huizen van mensen die in de Tweede Wereldoorlog naar een concentratiekamp gebracht zijn", vertelt Leff (11). "In het kamp zijn ze vermoord. Ze zijn dus nooit meer teruggekomen. Nu wonen er andere mensen in de huizen."

Namen en dagen

Op de stenen staan de namen van de mensen, de datum waarop ze werden geboren en wanneer en waar ze stierven. In de Louis Davidsstraat woonden Jacob en Anna Delden met hun zoon Salomon. Ze stierven in 1942 in een concentratiekamp.

Het leven hield op

Burgemeester Moolenburgh staat naast de struikelstenen. Er ligt een doekje overheen. "Ik vind het ontroerend om bij de onthulling te zijn", zegt hij. "De stenen brengen het verleden tot leven. Maar voor de mensen die hier woonden, hield het leven op. De stenen

Leerlingen legden kleine stenen neer.

dwingen ons om daarbij stil te staan. Als je erop gaat letten, zie je de stenen overal!"

Voortleven

"Deze mensen zijn uit het leven gerukt!", zegt de rabbijn. Hij is de leider van de joodse gemeenschap. "Dit was hun laatste woonhuis voordat ze werden weggevoerd. Moge zij voortleven als joodse Zandvoorters." Daarna is het een minuut stil. Het kleedje dat over de struikelstenen ligt, wordt weggehaald. De kinderen leggen er witte steentjes bij.

De schuld

De leerlingen kregen de afgelopen weken veel les over de Tweede Wereldoorlog, zegt juf Wendy. Leff: "Hitler gaf de joden, Sinti en Roma de schuld van alles wat misging. Hij zei dat de mensen door hen arm waren geworden. Dat was helemaal niet waar. Toch geloofden veel mensen hem." Lars (11): "Hij zei ook dat Ariërs het perfecte ras waren. Maar hij was zelf niet eens een Ariër!"

Blijven herdenken

De klas kreeg ook een gastles over de struikelstenen. "Door de stenen komen de inwoners die zijn weggevoerd, terug in onze herinnering. Dat vind ik mooi", zegt Lars. Liyana (10): "Het is wel een beetje verdrietig." Knoxx (10) vindt het goed dat de inwoners herdacht worden. "Zoiets naars mag nooit weer gebeuren", zegt hij.

MOPPEN & RAADSELS

"Pieter!", roept een verstrooide professor, als hij denkt dat hij een bekende op straat ziet. "Wat ben je veranderd! Je haar is helemaal grijs geworden en je lijkt wel tien kilo zwaarder!" Zegt de ander: "Ik heet helemaal geen Pieter. Ik heet Gijs." Professor: "Nee maar! Je hebt zelfs je naam veranderd!"

Lars' moeder is bij de groenteboer. "Zijn dit Egyptische of Nederlandse druiven?", vraagt ze. "Wat maakt dat uit?", vraagt de groenteboer. "Wilt u ze opeten, of met ze praten?"

Welk dier is geel met bruine vlekken en kruipt onder de grond?

Antwoord: Een giraf met hoogteverees.

Brams moeder is zwanger. Zegt Bram tegen zijn tante: "Ik hoop dat mama geen tweeling krijgt. Zij doen alles hetzelfde. Als de één huilt, moet de ander ook huilen. Dat lijkt me vreselijk!" Tante: "Oh, dat valt wel mee hoor. Als de ene huilt, is dat meestal zó hard, dat je de ander niet meer hoort."

Lola is tien jaar. "Mag ik een slokje van jouw bier?", vraagt ze aan haar opa. "Nee", zegt opa, "dat mag pas als je achttien jaar bent." Lola: "Maar dan is je biertje allang op!"

Hoe noem je een framboos met een goed humeur?

Antwoord: Een framblij.

Heb jij een leuke mop of een goed raadsel? Mail ze met je voornaam en je leeftijd naar redactie@jong023.nl

WOORDZOEKER

DE WOORDEN VIND JE HORIZONTAAL, VERTICAAL EN DIAGONAAL. JE MAG LETTERS MEERDERE KEREN GEBRUIKEN. ALS JE DE OVERGEBLEVEN LETTERS IN DE JUISTE VOLGORDE ZET, KRIJG JE HET ANTWOORD.

STUUR JE OPLOSSING MET JE VOORNAAM, LEEFTIJD EN SCHOOL VÓÓR 10 JUNI NAAR PRIJSVRAAG@JONG023.NL. DE WINNAAR KRIJGT EEN BOEKENBON TER WAARDE VAN € 20,- VAN DE KENNEMER BOEKHANDEL!

K	S	P	I	C	K	N	I	C	K
S	R	A	W	B	O	M	E	N	E
N	P	A	M	N	E	O	R	G	I
E	D	E	P	E	N	A	K	N	T
D	N	V	L	O	N	I	E	E	N
N	A	R	Z	E	U	L	E	L	A
E	R	I	V	R	N	I	Z	L	K
I	T	J	T	S	A	R	G	I	A
R	S	S	L	E	Z	E	N	H	V
V	V	L	I	N	D	E	R	C	S

ANTWOORD (ÉÉN WOORD):

BOMEN
CHILLEN
GRAS
GROEN
LEZEN
PARK
PICKNICK
SAMEN
SPELEN
STRAND
STRUIK
VAKANTIE
VLINDER
VRIENDEN
VRIJ
ZEE
ZON

Het antwoord van april was VOGEL. Dat werd gevonden door:

Liduinaschool: David, Skip, Kas
Ter Cleeff: Tristan, Léon, Ellie, Anne, Ben
De Verbeelding: Kaat en Thera, Tibor, Jack, Oscar, Andreas
Vrije School Kennemerland: Jasmijn, Luvi
Vrije School De Lindeboom: Emma, Corine
Martin Luther Kingschool: Sofie, Mohamed, Luca
Oranje Nassauschool Zandvoort: Dion
Willem van Oranjeschool: Caron, Teun, Misja
Sint Bernardusschool: Elise
De Cirkel: Lorenzo
De Zuidwester: Eveline
Josephschool Bloemendaal: Boris
Veronicaschool: Ellis

Dion heeft de boekenbon van de Kennemer Boekhandel gewonnen.

PEFC
Het PEFC logo op onze producten waarborgt dat deze producten uit duurzaam beheerde bossen, gerecycleede en gecontroleerde bronnen komt. Elke aankoop van een product met een PEFC label maakt een verschil voor de bossen wereldwijd
pefc.nl

COLOFON

MEI/JUNI 2026
JAARGANG 8, EDITIE 3
OPLAGE 7.600 KRANTEN

UITGEVER: STICHTING JONG023
HOOFDREDACTEUR: JACQUELINE SCHADEE
AAN DEZE EDITIE WERKTEN MEE: WOUTER VAN AALDEREN (PUZZEL), SANNE HILLE (CORRECTIES), MEBEL 'T HART (REDACTIE-ASSISTENT), MARLOES KOMIN (KINDERRAAD), DANIËLLE ZWAGER (BEZORGING) EN ANDEREN!
VORMGEVING: KIRSTEN VERMEULEN

Leuk dat je de kinderkrant leest! Heb je de nieuwe tekening op de voorpagina gezien? Dat zijn Oscar en Gijsje!

Meer informatie en contact:
redactie@jong023.nl
www.jong023.nl
facebook.com/jong023.nl
kinderkrantjong023

DE NIEUWE JONG023 VERSCHIJNT DONDERDAG 25 JUNI 2026

MAIL ONS

Heb je iets bijzonders meegemaakt, iemand geholpen, iets gemaakt waar je trots op bent, een hobby waar je graag over vertelt? Mail redactie@jong023.nl en wie weet sta jij in de volgende krant!

PRIJSVRAAG

WAAR LEES JIJ HET LIEFST?

Ariël (10) van De Cirkel leest graag in het groen, Elise (9) van de Bernardus leest liever op de schommel. Stuur een foto waarop jij Jong023 leest met je naam, leeftijd en school naar prijsvraag@jong023.nl en wie weet win jij een VVV-bon van €10.

JONG023 WORDT MOGELIJK GEMAAKT DOOR:

Gemeente Haarlem

Partners en donateurs

Donaties zijn welkom op NL75 RABO 0335 1650 36 t.n.v. Stichting Jong023.
Hartelijk dank!

OSCAR EN ZIJN SLIMME KAT!

tekst en tekeningen: Alex van Koten

62
Het wordt avond, ook de bloemen gaan slapen!
Bloemen sluiten hun knoppen om het stuifmeel te beschermen.
Maar ook om de warmte vast te houden.
Is het niet geweldig interessant?
ZZZZZ
Alex

Vertel het DE BURGEMEESTER

"HOE KUNNEN WE DE NATUUR IN ZANDVOORT HELPEN?"

Burgemeester David Moolenburgh is benieuwd hoe kinderen denken over de natuur in Zandvoort. Wat kunnen ze daar zelf voor doen? Wat kan de gemeente doen? Negen leden van de Zandvoortse kindercommissie geven antwoord.

TEKST EN FOTO'S: FLEUR LEEFLANG

Hoe helpen we de natuur in Zandvoort?

Burgemeester David Moolenburgh
FOTO: GEMEENTE ZANDVOORT

"Plant meer bloemen bij de scholen en daarbuiten. Twee scholen in het dorp grenzen aan de duinen. Daar gaat veel van het duin kapot. Ook ligt er afval. Als iedereen op de paden blijft, is het al veel beter. Laat bloemen staan voor insecten; pluk ze niet af."

CHLOË (11), HANNIE SCHAFT-MARIASCHOOL

"Bouw minder gebouwen van steen, want dat gaat ten koste van planten en bomen. Er moet meer groen in het hele dorp komen. Ik heb het liefst meer bomen om me heen. Ze geven schaduw en maken de grond mooi. En ze geven mij het gevoel dat ik in de natuur ben. Dat vind ik fijn."

YVES (9), ORANJE NASSAUSCHOOL

"We moeten met z'n allen zo weinig mogelijk plastic in de natuur gooien. Dieren raken daar gewond door. Onze hond heeft eens een ballon opgegeten. Hij moest daarvoor naar het dierenziekenhuis. Zet extra afvalbakken in de natuur. Spuug geen kauwgum uit en gooi geen peuken op de grond."

NIKKI (10), HANNIE SCHAFT-MARIASCHOOL

"Gooi plastic in de prullenbak in plaats van overal op straat! Zorg ervoor dat er geen afval in de zee komt. Zeedieren en vissen worden daar ziek van. We kunnen zelf helpen door op het strand en in het dorp op te ruimen. Zo maken we Zandvoort mooier."

YARA (12), HANNIE SCHAFT-MARIASCHOOL

"Zelf kan ik planten vaker water geven. Op lege plekken kan ik iets planten of zaaien. Ik hoop dat er meer bomen en grote struiken in Zandvoort komen. Langs de wegen vind ik dat mooi staan. Er staan nu veel bloemen in de bermen. Tijd om er wat bomen bij te planten."

LUKE (11), ORANJE NASSAUSCHOOL

"De gemeente Zandvoort mag per gezin een boompje uitdelen, met instructies en aangewezen plekken om ze te planten. Een Nationale Boomplantdag is ook een goed idee. Ik kan zelf een bord maken bij afvalbakken: 'Gooi troep in de bak, niet op de grond!'. Plastic en papier raap ik op."

ANNA (10), EIGENDUINSSCHOOL

"In de krant moet staan dat afval niet op de grond gegooid mag worden. Sigarettenpeuken kunnen brand veroorzaken in de natuur. Zet meer prullenbakken op straat. Met een vriendin verzamel ik statiegeld-flesjes en -blikjes. Het geld doneren we aan een goed doel: kinderen met het Down-syndroom."

JACKY (9), HANNIE SCHAFT- MARIASCHOOL

"Je kunt vrijwillig een afval-grijpstok pakken en gaan opruimen. Doe je boterhammen in een papieren zakje in plaats van in plastic. Mensen die betrapt worden als ze afval op straat gooien, mogen van mij een boete van 50 euro krijgen. Ik wil zelf ook minder plastic gebruiken."

JANNA (11), OBS DE ZEEVONK

VUL ZELF IN...

En jij? Hoe kun jij de natuur in Zandvoort helpen?

.....

.....

.....

'Maak er een betaalde baan van om bij afvalbakken te staan en aanwijzingen te geven, zodat er meer ín de prullenbak wordt gegooid dan ernaast. Doe statiegeld op meer dingen, zoals plastic verpakkingen. Ik kan niet in de duinen lopen zonder een plastic zak te zien. Er ligt zo veel afval!"

BELLE (12), OBS DE ZEEVONK

Tim en Jesse voor de nieuwe broeihoop.

DIEREN EN PLANTEN HELPEN

De broers Jesse (8) en Tim (12) van De Ark fietsen één keer per maand van Haarlem-Noord naar het zuidelijkste puntje van Schalkwijk. Ze werken daar samen met hun ouders als vrijwilliger in het Poelbroekpark. "Ik vind het leuk en belangrijk dat we de natuur en de dieren helpen", zegt Jesse.

TEKST EN FOTO'S: MEBEL 'T HART

Begeleider Niko van Landschap Noord-Holland ontvangt de vrijwilligers bij het verzamelpunt. Daar staat ook een keet met gereedschap en veiligheidskleding. "We dragen werkhandschoenen en rubberlaarzen met verstevigde neuzen", legt Jesse uit.

Over bramen lopen

Niko neemt de dag door. De jongens gaan vandaag op zoek naar eierhulzen van ringslangen. Ze gaan ook berenklauw en braamstruiken weghalen. Jesse: "De braam is een indringer. Als wij niets doen, lopen we straks niet meer over paden, maar over bramenstruiken."

Tim is hard aan het werk.

Een nestplek voor ringslangen

Ringslangen leggen hun eieren graag op warme en vochtige plekken. Nadat ze hun eieren gelegd hebben, gaan ze weg. Door de warmte van de plek komen de eieren uit. "Maar doordat mensen de natuur langs oevers iets te netjes opruimen, zijn er te weinig plekken waar slangen hun nest kunnen maken", vertelt Niko. Om ringslangen te helpen, is er in het Poelbroekpark een 'broeihoop' aangelegd.

Heel veel pissebedden

De jongens gaan controleren of er lege eierhulzen liggen in de broeihoop van vorig jaar. Voorzichtig haalt Tim het 'bouwmateriaal' weg. "Er liggen geen eierhulzen", zegt hij. "We zien wel stukken van kreeften en heel veel pissebedden, duizendpoten, miljoenpoten en een hommelkoningin."

Jesse met een dorre reuzenberenklauw. Die kan wel vijf meter hoog worden!

Opbouwen

Daarna bouwen de vrijwilligers een nieuwe broeihoop. Ze leggen grote takken neer. Zo ontstaan holtes waar slangen zich doorheen kunnen bewegen. Met een hooivork mengt Jesse mest, houtsnippers en bladeren voor op de hoop. Daarna rust hij even uit en neemt een slok water. "Het is zwaar werk", zegt hij.

Tijd voor pauze

Na de pauze gaan de vrijwilligers reuzenberenklauwen verwijderen. Jesse: "De Aziatische berenklauw staat hier. Van het sap kun je heel erge pijn krijgen." Aan het eind van de dag planten de jongens struikjes en gaan ze voor de broeihoop op de foto.

Wil je ook de natuur helpen in het Poelbroekpark? Meld je aan via landschapnoordholland.nl/vrijwilligers/groepen/poelbroekpark.

VERVOLGVERHAAL

Meester Bas staat voor groep 7 van een basisschool in Haarlem. In Jong023 nemen we een kijkje bij hem in de klas. Wat gebeurt daar allemaal? Pakt meester Bas het een beetje handig aan?

In de klas van meester Bas

De tekenles

Tevreden loopt meester Bas langs de tafeltjes. Hier en daar kijkt hij over de schouder van een kind om het werkje te zien. Creatief bezig zijn, meester Bas vindt het heerlijk. Vooral als anderen het doen. Op de grote vellen tekenpapier verschijnen de mooiste kleuren. Veel groen en blauw, want de opdracht van vandaag is 'Schilder je favoriete stuk natuur'.
Dan loopt meester Bas langs het tafeltje van Daan. "Hè", denkt hij, "Daans papier is nog helemaal leeg!" Daan zit ondertussen rustig zijn vingernagels te bekijken.
"Maar Daan, waarom heb je nog niks geschilderd?"
"Ik heb een koe in een weiland gemaakt, meester", zegt Daan.
"Maar ik zie helemaal geen weiland!" Meester Bas klinkt een beetje boos. Hij is toch niet gek?
"Nou", zegt Daan, "de koe heeft al het gras opgegeten, meester. Ze had honger."
"En waar is die koe dan, Daan? Ik zie geen koe!"
"Nou, die is natuurlijk naar een ander weiland gelopen. Waar nog wel gras is, meester."

DOOR JUDITH HOGEWEG | ILLUSTRATIES: MARTIJN KÖSTERHENKE

WEETJES

- In Nederland leven drie soorten slangen: ringslangen, adders en gladde slangen. Alleen adders zijn giftig.
- Ringslangen die zich bedreigd voelen, doen alsof ze dood zijn. Ze verspreiden ook een vieze geur.
- Ringslangen leggen hun eieren begin juni. In augustus komen de eieren uit. Er blijft een leer-achtige huls achter, zo groot als een pingpongbal.

LENTEFEEST

Het was groot feest in de Haarlemmer Kweektuin tijdens het Springer Festival. Kinderen uit de wijde omgeving kwamen naar de voorstellingen, workshops en andere leuke, leerzame activiteiten over de natuur.

TEKST EN FOTO'S: JACQUELINE SCHADEE

Moos (5) van De Argonauten kijkt met open mond naar het bijenvolk van imker Pim Lemmers. "Dat zijn wel héél veel bijen", zegt hij. "Ik zie ook de bijenkoningin! Zij is groter dan de rest." De bijen uit deze kolonie zaten onder een parasol in Zandvoort. "Het waren er vierduizend", zegt Pim. Hij ving ze met een soort stofzuiger en bracht ze naar de Kweektuin. Bang is Moos niet. "Ik vind bijen niet eng. Ze prikken niet zomaar", zegt hij.

Olivier maakt een zadenrollade. Gé kijkt toe.

Een optocht van insecten.

FOTO: NME HAARLEM

Saar en Tom met hun vlinder en spin.

Insecten op een stok

Even verderop lopen Saar (8) en haar broertje Tom (6) van De Peppelaer met een vlinder en een spin van karton op een lange stok. Ze hebben net meegedaan aan een insecten-optocht. "Eerst hebben we de insecten getekend. Daarna hebben we ze uitgesneden, geschilderd en opgeplakt", legt Saar uit. Tom: "Ik ga deze spin op mijn kamer zetten!"

Een rol met zaden

Olivier (8) van de Ter Cleeff is gek op de natuur. Aan een picknicktafel maakt hij een 'zadenrollade'. "Eerst doe ik een stuk karton in een bak water. Ik leg aarde op het natte karton en rol het op. Daarna doe ik er een touwtje omheen, zodat de rol bij elkaar blijft", legt hij uit. "Als laatste doe ik zaden in de aarde. Mais, pompoen en bonen."

Imker Pim wijst de bijenkoningin aan.

Sterke wortels

Gé Visser heeft de zadenrollade bedacht. "Veel mensen zaaien plantjes in plastic potjes. Je kunt beter een zadenrollade maken", zegt hij. "Dat bespaart ruimte, plastic én aarde. De stekjes worden ook sterker, omdat de wortels langer doorgroeien."

Les in de natuur

Tuin-architect Leonard Springer (1855–1940) zou 'zijn' festival vast fantastisch gevonden hebben. Hij ontwierp de Haarlemmer Kweektuin meer dan honderd jaar geleden, speciaal voor schoolkinderen en voor mensen die in tuinen werken. Zij kregen hier les over...de natuur.

DE ROEP VAN DE GRIEL

Weet jij hoe een griel klinkt? Vast niet – de vogel is uitgestorven. Niemand die nu leeft, heeft zijn roep ooit gehoord. Toch weten we dat hij hier rondvloog. En dat er ooit walvissen voor de kust zwommen. Hoe we dat weten? Dankzij beelden en verhalen uit die tijd, die bewaard worden in onder meer het Noord-Hollands Archief.

Van 17 april tot 24 oktober kun je de expositie 'Wij leefden hier. Sporen van vergeten natuur' bekijken in het Noord-Hollands Archief. Superleuk voor nieuwsgierige kinderen die van geschiedenis houden. Er zit ook een speurtocht bij. Adres: Janskerk, Jansstraat 40, elke werkdag van 9–17 uur en elke derde zaterdag van de maand. De entree is gratis!

DEZE PAGINA WERD GEMAAKT SAMEN MET TEAM NATUUR- EN MILIEUEDUCATIE HAARLEM.

MEISJE HERENIGD MET HAAR OUDERS

Bijna vierhonderd jaar geleden maakte de Haarlemse schilder Johannes Verspronck deze schilderijen. Het schilderij rechts noemde hij 'Portret van een meisje in het blauw'. Volgens veel mensen is dit het mooiste kinderschilderij uit de zeventiende eeuw. Verspronck schilderde ook de mensen die waarschijnlijk haar ouders waren.

Andere musea

De drie schilderijen werden door verschillende mensen gekocht. Daardoor belandden ze uiteindelijk in andere musea: het meisje ging naar het Rijksmuseum in Amsterdam, haar ouders naar Rijksmuseum Twenthe in Enschede.

Leraar Frans Hals

Het Frans Hals Museum in Haarlem heeft de familie weer bij elkaar gebracht. Tot en met 11 oktober hangt het meisje naast haar ouders in het museum aan het Klein Heiligland. Het schilderij hoort bij een expositie over de schilder Frans Hals, die ook uit Haarlem kwam en misschien les gaf aan Johannes Verspronck.

Rijke familie

Hoewel veel mensen het portret prachtig vinden, weet niemand wie het meisje eigenlijk is. Haar naam staat er niet bij. Ze kwam waarschijnlijk uit een rijke familie. Dat kun je zien aan haar kleding en sieraden. Een kunstgeleerde heeft nieuw onderzoek gedaan. Maar of hij erachter kwam wie het meisje is...? Dat ontdek je in het Frans Hals Museum!

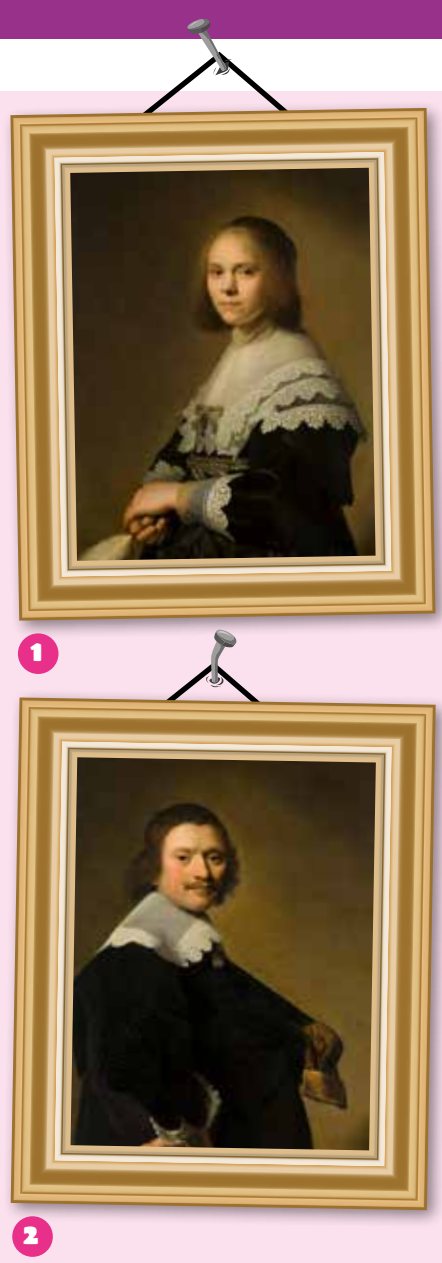

1 Johannes Verspronck, Portret van een vrouw, 1640, Rijksmuseum Twenthe

2 Johannes Verspronck, Portret van een man, 1641, Rijksmuseum Twenthe

3 Johannes Verspronck, Portret van een meisje in het blauw, 1641, Rijksmuseum Amsterdam

FOTO'S: FRANS HALS MUSEUM

GIJSJE & STAPPER

OP STAP DOOR DE HAARLEMSE GESCHIEDENIS

aflevering 10 geveltekens

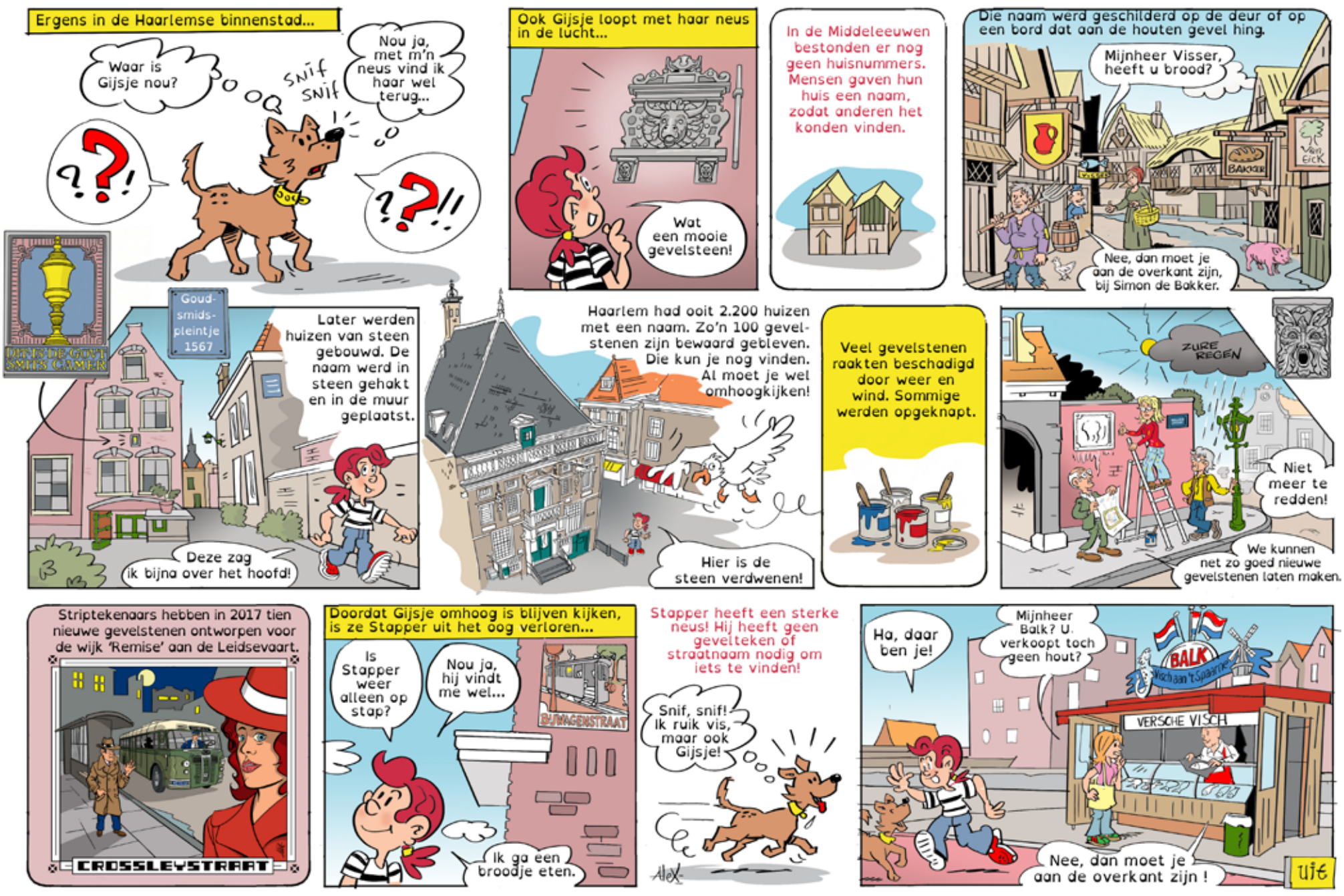
Ergens in de Haarlemse binnenstad...
Waar is Gijsje nou?
SNIF SNIF
Nou ja, met m'n neus vind ik haar wel terug...
?!
?!!
Ook Gijsje loopt met haar neus in de lucht...
Wat een mooie gevelsteen!
In de Middeleeuwen bestonden er nog geen huisnummers. Mensen gaven hun huis een naam, zodat anderen het konden vinden.
Die naam werd geschilderd op de deur of op een bord dat aan de houten gevel hing.
Mijnheer Visser, heeft u brood?
BAKKER
Nee, dan moet je aan de overkant zijn, bij Simon de Bakker.
Goud-smids-pleintje 1567
Later werden huizen van steen gebouwd. De naam werd in steen gehakt en in de muur geplaatst.
Deze zag ik bijna over het hoofd!
Haarlem had ooit 2.200 huizen met een naam. Zo'n 100 gevelstenen zijn bewaard gebleven. Die kun je nog vinden. Al moet je wel omhoogkijken!
Hier is de steen verdwenen!
Veel gevelstenen raakten beschadigd door weer en wind. Sommige werden opgeknapt.
ZURE REGEN
Niet meer te redden!
We kunnen net zo goed nieuwe gevelstenen laten maken.
Striptekenaars hebben in 2017 tien nieuwe gevelstenen ontworpen voor de wijk 'Remise' aan de Leidsevaart.
CROSSLEYSTRAAT
Doordat Gijsje omhoog is blijven kijken, is ze Stapper uit het oog verloren...
Is Stapper weer alleen op stap?
Nou ja, hij vindt me wel...
BJ WAGENSTRAAT
Ik ga een broodje eten.
Stapper heeft een sterke neus! Hij heeft geen gevelteken of straatnaam nodig om iets te vinden!
Snif, snif! Ik ruik vis, maar ook Gijsje!
Ha, daar ben je!
Mijnheer Balk? U verkoopt toch geen hout?
BALK
VERSCHE VISCH
Nee, dan moet je aan de overkant zijn !
uit

HERDENKEN EN VIEREN

Veel scholen hadden rond 4 mei aandacht voor ‘herdenken’. Met gedichten, muziek en bloemen herdachten leerlingen de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog en van andere oorlogen. De Werkschuit ging naar het Kenaupark, De Globe naar het Reinaldapark, De Zonnewijzer naar het monument op de Jan Gijzenkade en De Zeevonk naar het monument in de duinen.

TEKST: JACQUELINE SCHADEE I FOTO’S WERKSCHUIT (KENAUPARK): EVA CAMERON, JACQUELINE SCHADEE

DE WERKSCHUIT

Staand: Floran, Tessa, Viggo, Alessandro, Fabian, Tijn, Lucas, Sofie, Laut, Arnold (eregast), Evy, Rosa, Raaf, Merijn, Wolf, Bob, Hannah, Li. Zittend: Sterre, Alvyn, Jacob, Liv, Ella, Luuk

Liv en Wolf van De Werkschuit doen verslag. Liv: “Het was een mooie herdenking. Onze eregast was Arnold Troostwijk. Hij heeft de oorlog meegemaakt en had daarover verteld in de klas. Sofie en ik hebben een gedicht over hem voorgedragen. We hebben het Wilhelmus gezongen en kransen neergelegd.” Wolf: “Aan het eind speelde Merijn de Taptoe en waren er twee minuten stilte. We hopen dat de iedereen die erbij was, nog even blijft nadenken over wat we hebben herdacht.”

Monument van Hannie Schaft

Liv: “Ik vond het mooi om de herdenking bij het monument van Hannie Schaft te doen. Dappere vrouwen speelden een grote rol in onze geschiedenis.

Groep 8 van De Werkschuit had de herdenking in het Kenaupark helemaal zelf geregeld. Wolf: “Iedereen had een eigen taak. Er waren dichters, musici, toneelspelers, mensen voor de communicatie en voor de organisatie. Het was lastig om alles op tijd af te krijgen, maar het is gelukt. We hebben goed samengewerkt en zijn trots op het resultaat.”

Ella, Liv en Sophie dragen een gedicht voor.

Een krans bij Hannie Schaft.

Raaf, Fabian en Lucas doen een toneelstuk.

Iedereen had een eigen taak.

DE GLOBE

Bloemen leggen.

Aal leest haar gedicht voor.

De klas van De Globe bij het monument in het Reinaldpark.

OORLOG OF VREDE

Zo erg hè, die oorlog.
Kun je je dat voorstellen?
Waarom is er niet overal vrede in de wereld?
Zou je geen vragen stellen?
Ik zou nog geen nacht overleven.
Zou jij je leven geven?

Zo erg hè, die oorlog.
Wat sneu voor die mensen.
Zij wilden wel wat anders wensen.
NAMELIJK VREDE!
Waarom al die oorlog?
Alleen voor een stuk land of macht.
Toch is er niemand die lacht.

Zo erg hè, die oorlog.
We wensen vrede in de wereld.

DE ZONNEWIJZER

Het gedicht van Joep werd op een bord gedrukt, net als de tekening van Lize.

Tanit, Day, Manu en Cas van de Bavo Jenaplanschool geven tips.

OVER ALLEEN-ZIJN EN VRIENDEN MAKEN

Heb je fijne vrienden op school en in je buurt? Of word je buitengesloten en ben je vaak alleen? Voel je je meestal blij of juist verdrietig en boos? In de Week van de Mentale Gezondheid, van 1 t/m 7 juni, is er extra aandacht voor deze onderwerpen.

TEKST: JACQUELINE SCHADEE I FOTO'S: EVA CAMERON

Ook in een drukke klas of op een vol schoolplein kun je je alleen voelen, zegt Marjolein van de GGD Kennemerland. "Dat is niet gek. Het is heel normaal om je soms alleen te voelen. Maar het is niet altijd leuk." Tanit (10), Manu (10), Cas (9) en Day (10) van de Bavo Jenaplanschool praten met Jong023 over groepjes en buitensluiten.

Waar heb jij het gevoel dat je 'erbij hoort'?

Tanit: "In ons dansgroepje op zondagmiddag. Eerst hebben een half uurtje les, daarna mogen we lekker vrij dansen." Manu: "Bij de buurtgroep 'Buiten Buddies'. Dat is een appgroep waarin ik met kinderen uit de buurt afspreek om buiten te spelen. Er is bijna nooit ruzie. Iedereen kan elkaar goed hebben."

Merk je wel eens dat iemand wordt buitengesloten?

Day: "Ja, op de Bavo Jenaplan-school. Veel meiden in de groep zijn vriendinnen geworden. Maar sommige meiden zeggen onaardige dingen tegen anderen. Bijvoorbeeld: 'Jij kan echt niet dansen'. Ik kom dan op voor die ander. Dat vind ik belangrijk."
Cas: "We mogen in de pauze bijna nooit meevoetballen met groep 8. 'Het is te ruw voor jullie' zeggen ze dan. Maar dat slaat nergens op."

"Ik ga nu naar een club waar mensen wel leuk met elkaar omgaan."

Manu: "Bij mijn oude voetbalclub werd iedereen die geen zwarte Adidas-kleren droeg, buitengesloten. Ik ga nu naar een club waar mensen wel leuk met elkaar omgaan."
Tanit: "Soms kan ik in de pauze niet meespelen met een groep. Ik ga dan iets anders doen. Schommelen bijvoorbeeld, of met andere kinderen insecten zoeken."

Wie begrijpt jou het beste?

Manu: "Benze, mijn beste vriend. Hij is betrouwbaar en kan geheimen goed bewaren."
Tanit: "Mijn broertje. Zelfs als ik moe ben en halve zinnen zeg, snapt hij wat ik bedoel."
Cas: "Mijn vriend Arseni uit Oekraïne. Hij is niet mijn beste vriend, maar hij snapt mij wel het allerbeste."
Day: "Mijn moeder en mijn vriendinnen. Vooral mijn vriendinnen, want zij maken hetzelfde mee als ik."

Welke tip geef jij kinderen die zich boos of buitengesloten voelen?

Day: "Als je bij een groepje wil, vraag dan gewoon of je mag meedoen. Ze vinden het waarschijnlijk al dapper dat je dat vraagt. Wees niet bang dat ze je niet leuk vinden."
Cas: "Als ik me boos voel of buitengesloten word, ga ik rustig ergens zitten en aan leuke dingen denken. 'Hoe heeft Ajax gespeeld?', vraag ik dan aan mezelf. 'Wie scoorden er?'"
Manu: "Ga naar een maatje of je beste vriend. Vraag of ze je willen helpen of troosten."
Tanit: "Zoek vrienden of andere mensen om mee te spelen. Blijf niet alleen thuis zitten. Dan voel je je alleen maar eenzamer."

OUDERAVOND

Ouders zien niet altijd of hun zoon of dochter zich eenzaam voelt. En als ze het wél zien, weten ze soms niet hoe ze kunnen helpen. Speciaal voor deze ouders is er een online ouderavond op maandagavond 1 juni om 20 uur. De bijeenkomst wordt georganiseerd door team Gezonde School van GGD Kennemerland. Aanmelden kan via de qr-code.

GGD Kennemerland

GEZONDE SCHOOL

DEZE PAGINA WERD GEMAAKT MET TEAM GEZONDE SCHOOL VAN DE GGD KENNEMERLAND.

Advertentie

HOE GAAT HET MET JOU?

Wist jij dat kinderen ook rechten hebben? Kinderrechten zijn afspraken over hoe iedereen met kinderen moet omgaan. Kinderen hebben bijvoorbeeld recht op bescherming, op onderwijs, op hulp bij ziekte en op gelijke behandeling.

De Kinderombudsman controleert met haar team of iedereen zich aan deze afspraken houdt. De Nederlandse Kinderombudsman heet Margrite Kalverboer. Om haar werk goed te kunnen doen, heeft Margrite jouw hulp nodig. Wil jij haar helpen door een paar vragen over je leven te beantwoorden?

De qr-code hieronder brengt je naar een vragenlijst. Daarin staan vragen over jouw leven en over wat jij wil veranderen voor kinderen in Nederland. Je kunt ook vertellen of jij weleens anders wordt behandeld dan andere kinderen, vanwege iets wat gewoon bij jou hoort.
De vragenlijst is anoniem. Dat betekent dat niemand kan zien van wie de antwoorden zijn.

Wil jij de Kinderombudsman helpen? Scan dan de qr-code hieronder met een telefoon of tablet. Je kunt de vragen beantwoorden tot vrijdag 4 juli. Dank je wel!

Advertentie

PROEFJES DOEN IN HET WATERLAB

De Kinderuniversiteit Haarlem ging 19 april naar het Waterlaboratorium in de Waarderpolder voor een leerzame én leuke gastles. TEKST EN FOTO'S: KINDERUNIVERSITEIT HAARLEM

De les begon met een korte presentatie. Waarom is schoon water zo belangrijk? Wat gebeurt er in een laboratorium en welke beroepen bestaan daar? Daarna deden de kinderen in groepjes van vier spannende proefjes, zoals een geur- en smaaktest. Ze leerden ook hoe je vies water kunt schoonmaken: door het te destilleren.

Kleine diertjes

De kinderen deden ook onderzoek. Ze telden bacteriën en onderzochten het gedrag van piepkleine waterdiertjes door een microscoop. Heel bijzonder om te zien! De kinderen voelden zich echte wetenschappers. Ze ontdekten dat water veel interessanter is dan ze dachten. "Het was een dag om niet snel te vergeten: vol leren, ontdekken en plezier", zegt Peggy van de KinderUniversiteit.

Meedoen?

Lijkt het jou ook leuk om twee keer per maand op zondag een toffe gastles te krijgen en te leren over verschillende beroepen? Kijk dan op www.kinderuniversiteithaarlem.nl.

ZIT JE ERGENS MEE? VRAAG HET CJG!

Vraag

Bram (12):
"Ik heb op waterpolo gezeten en op tafeltennis. Ook heb ik basketbal geprobeerd en tennis. Ik vond alles niet leuk. Mijn moeder zegt dat ik nog één nieuwe sport mag bedenken en daar op moet blijven. Wat moet ik kiezen? Ik ben bang dat ik dat weer niet leuk vind!"

Een coach van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) beantwoordt elke maand een vraag in Jong023. Heb je een vraag? Mail redactie@jong023.nl.

FOTO: MIRANDA BRUINSMA
ILLUSTRATIES: ALEX VAN KOTEN

Hi Bram,

Wat een goeie vraag! Keuzes maken is namelijk niet altijd even makkelijk.

Neem de tijd

Je vertelt dat je de sporten die je hebt geprobeerd niet leuk vond. Nu wil je graag iets uitkiezen wat je juist wel leuk vindt. Misschien is het goed als je eerst wat meer tijd neemt om te kijken welke sport beter bij je past. Soms kost het even tijd om te ontdekken wat je leuk vindt. Dan is het belangrijk om je niet te haasten. Je kunt video's van sporten bekijken die je nog niet hebt geprobeerd. Of er iets over lezen in de bibliotheek. Zo kun je een betere inschatting maken of je iets leuk zou vinden. Een proefles volgen helpt daarbij ook.

Ontdek wat bij je past

Het is ook goed om te bedenken wat je wel en niet leuk vindt aan een sport. Vind je het leuk als je tegen iemand moet spelen of juist niet? Hou je ervan om in een groep samen te spelen? De sporten die je geprobeerd hebt, zijn sporten waarbij je tegen iemand moet spelen of in een groep. Het is dus goed om ook te kijken sporten waarbij dat minder het geval is. Je kunt denken aan boulderen of surfen. Of misschien lijkt dansen of acrobatiek je wel wat.

Leuk en gezond

Sport hoeft niet met een groep of met competitie te maken te hebben. Het gaat erom dat bewegen leuk en gezond is. Het is daarom ook niet erg dat je eerst wat dingen hebt gedaan die je niet leuk vond. Zo ontdek je juist wat je wel leuk vindt.

Groetjes, Elsa

DIT ARTIKEL IS GEMAAKT IN SAMENWERKING MET

Centrum voor Jeugd en Gezin

Bij het CJG werken mensen die jou en je ouders kunnen helpen met vragen over lastige dingen thuis, op school, of ergens anders. Kijk voor meer informatie op www.cjgkennemerland.nl.

STAGE IN DE SUPERMARKT

Groep 7 van basisschool Focus liep op 9 april stage. De helft van de klas ging naar Domino's, de andere helft naar Albert Heijn Vos. Lucas (10), Pim (10), Rui (12) en Julian (10) werkten een ochtend in de supermarkt. Ze vonden het superleuk. TEKST EN FOTO'S: JACQUELINE SCHADEE

Aan de slag bij AH Vos.

De ochtend begint met een les op het kantoor van Albert Heijn Vos aan de Westergracht. Medewerker Sjors legt uit hoe de supermarkt werkt. Hij vertelt dat er inkomsten zijn en uitgaven. "Inkomsten krijgen we als klanten betalen voor hun boodschappen. Uitgaven zijn de kosten voor de spullen die wij inkopen; het personeel en het gebouw."

De vriezer in

Daarna krijgen de leerlingen een rondleiding. Ze gaan langs de plek waar de vrachtwagens aankomen, naar het magazijn en naar de 'emballage', waar statiegeldflessen en -blikjes binnenkomen. Ook stappen ze even de vriezer in: een koude ruimte met een dikke deur waar producten gekoeld worden bewaard.

Goede vak

Dan is het tijd voor actie. Pim en Rui rijden een kar met dozen naar het gangpad met chips. Daar maken ze de dozen open. "Ik haal de doos naar me toe. Ik trek het tape eraf. Dan kijk ik goed wat er op het pak staat: gezouten of ongezouten. Daarna zet ik de chips in het goede vak", vertelt Pim.

Rui en Pim vullen de chips aan.

Spiegelen

De jongens vullen de vakken. "Ziet er keurig uit jongens, heel netjes", zegt Sjors. Julian gaat spiegelen. "Ik schuif de zakken chips naar voren in het vak. Zo kunnen klanten er goed bij", legt hij uit. Sjors: "Je spiegelt van boven naar beneden, van links naar rechts. Alsof je een boek leest."

Klein apparaat

Lucas staat bij de zelfscan-kassa's met een handscanner: een klein apparaat met een scherm. Op het scherm verschijnt een 5. "We moeten naar kassa 5", zegt Lucas. Samen met een medewerker loopt hij ernaartoe. De mevrouw bij kassa 5 wil coupons inruilen voor geld, maar ze heeft er niet genoeg. "Daar was ze teleurgesteld over. Dat snappen wij wel", zegt Lucas.

Veel geleerd

De leerlingen sluiten de stage af op het kantoor. "Het was geweldig", zegt de leerkracht. "We hebben leuke dingen gedaan en een hoop geleerd." Pim en Lucas willen wel in de supermarkt komen werken als ze dertien jaar zijn, vertellen ze. "De medewerkers zijn vriendelijk. Er zijn veel A-producten. En het is leuk om mensen te helpen", zegt Pim.

Rui, Julian, Pim en Lucas samen met Sjors van AH Vos.

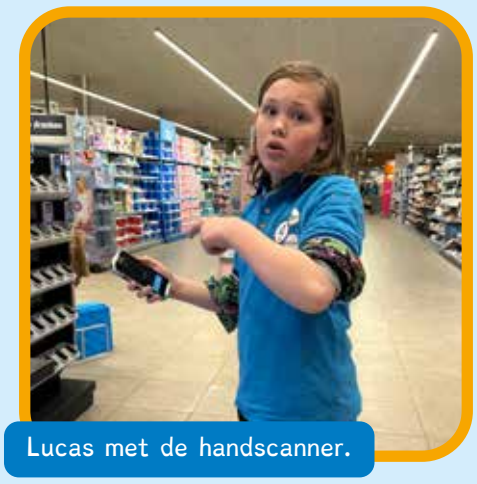

Lucas met de handscanner.

De stages waren geregeld door de organisatie JINC. Zij zorgen ervoor dat kinderen verschillende beroepen leren kennen.

UITSLAG

Het vorige raadsel was erg moeilijk. Maar drie kinderen hadden het goede antwoord (5) gestuurd: Dex van De Ark; Stef van de Liduinaschool en Elise van de St Bernardus. Fantastisch gedaan! Jullie mogen alle drie sokken en een boxershort halen bij AH Vos aan de Westergracht op een maandag, dinsdag of vrijdag (Servicebalie, vraag naar Fred).

RAADSEL

Los de rebus op en mail het antwoord voor 10 juni met je voornaam en school naar prijsvraag@jong023.nl.

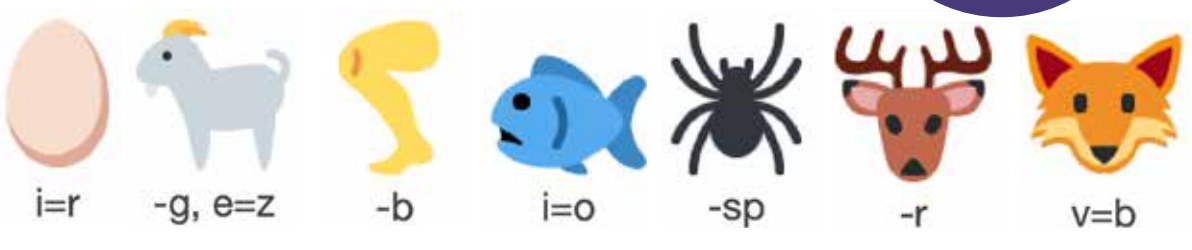

DEZE PAGINA WERD GEMAAKT SAMEN MET ALBERT HEIJN VOS.

Sport in de schijnwerpers

Kinderen in Haarlem en Zandvoort kunnen kiezen uit superveel sporten. Jong023 besteedt elke keer aandacht aan één sport. Wat maakt deze sport leuk en wat is minder leuk? Wat leer je ervan? En hoe word je er goed in? Klaar voor de start? Daar gaan we! TEKST: KRISTEL BOSUA | FOTO'S: WILLEMIJN SWARTE

RUGBY: TEAMWORK, TRY'S EN TACKELEN

Op de rugbyvelden in Haarlem-Noord oefenen de rugbyers met tackelen, de bal doorpassen en vooral met samenwerken. De mini's van Rugby Club Haarlem krijgen vanavond training van de junioren. Deze jongeren tot zestien jaar werden op 11 april landskampioen.

Rugby lijkt ruig en ingewikkeld, maar de sport draait vooral om tactiek en teamwork. De belangrijkste spelregels:

- Om te scoren, moet een speler de bal over de doellijn van de tegenstander tegen de grond drukken. Dat heet een try.
- Spelers mogen alleen rennen met de bal in de handen.
- De bal mag alleen naar achteren worden gegooid.
- De speler met de bal kan getackeld worden. Dit mag alleen met de armen.

Een echte teamsport

In een wedstrijd spelen de mini's met 12 tegen 12. Vijf grote spelers zijn 'duwers'. Zij banen zich een weg door de tegenstanders. Kleinere spelers houden het overzicht; snelle spelers sprinten het veld over. Iedere speler is belangrijk. Alleen door goed samen te werken, kan een team de bal over de try-lijn krijgen en zo het spel winnen.

De rugbyers doen een scrum.

Hoe werkt een scrum

Kleine overtredingen, zoals de bal laten vallen of naar voren passen, worden bestraft met een scrum. De sterkste spelers van beide teams vormen een soort cirkel, buigen voorover en duwen tegen elkaar om de bal te krijgen.

DRIE RUGBY'ERS LEGGEN UIT:

Lies (11), Ter Cleeff

"Ik rugby al zeven jaar. Het lijkt pijnlijker dan het is, al heb ik wel wat blauwe plekken. Sommige spelers vind ik té fanatiek, die worden boos als je een tackel niet goed uitvoert. Ik rugby vooral omdat ik er veel lol in heb. Maar er mogen wel meer meisjes bijkomen!"

Gijs (12), St. Bavo Revius

"In de wedstrijd mag je de bal schoppen, maar vaak raak je hem dan kwijt. Leuker is om extra punten proberen te scoren met een conversie. Dan mag het team dat net een punt maakte, proberen om de bal tussen de palen van het doel te schoppen."

Wies (11), St. Bavo Eemstraat

"Een rugbybal is niet rond, maar ovaal. Daardoor kun je hem makkelijker vasthouden, vangen en gooien. Hoe ouder de spelers, hoe groter de bal én het rugbyveld. Wij spelen op een half veld. Ik kan snoeihard tackelen en draag een speciale sportbril. Mijn gewone bril zou na één tackel al kapot zijn."

RFC Haarlem op een rijtje

Voor wie? Iedereen vanaf vijf jaar.
Waar? Op rugbyvelden van kunstgras of echt gras op het Van der Aart Sportpark.
Hoe vaak? Mini's trainen twee keer per week. Op zaterdag zijn er wedstrijden.
Alleen of samen? Jeugdteams bestaan uit 15 spelers. Mini's spelen 12 tegen 12.
Kleding? Noppenschoenen, een bitje, sportkleding met een slidingbroekje eronder, en soms een scrumcap (hoofdbescherming).

Gratis meetrainen of een proef-lidmaatschap: rugbyclubhaarlem.nl

Kort nieuws

LEUKE DINGEN OM TE DOEN IN HAARLEM EN ZANDVOORT

ZATERDAG 30 MEI
Open Dag Brandweer + Reddingsbrigade
11.00 - 16.00 uur
Linnaeusstraat 2, Zandvoort

WEEKEND 30 EN 31 MEI
Stripdagen Haarlem
10.00-17.00 uur
De Koepel en andere plekken

WOENSDAG 3 JUNI
Workshop Cyanotype
13.00-15.30 uur, 45 minuten
Noord-Hollands Archief

ZATERDAG 6 JUNI
Open Dag HART
12.00-16.00 uur
Kleine Houtweg 18, Haarlem

7, 14, 21 EN 28 JUNI
Gratis surflessen
10.15-12.00 of 12.15-14.00
Zuidstrand 1, Zandvoort

6 T/M 17 JULI
ZomerSchool
Taalles en excursies
Stedelijk Gymnasium, Haarlem

Tijdens de Stripdagen Haarlem kun je allerlei workshops doen!

- Leer hoe je een schurk of slechterik tekent: De Koepel, za 11-17 u + zo 10-17 uur;
- Ontwerp je eigen monster, dat zo in de krant kan: De Schuur, zaterdag 12-13 uur;
- Leer om Donald Duck te tekenen: De Schuur, zaterdag 15 uur. En... kom kennismaken met Alex van Koten, de tekenaar van Oscar en Gijsje in Jong023! Kijk in het programma bij 'kids' op www.stripdagenhaarlem.nl

Leer surfen en maak nieuwe vrienden op het Zuidstrand in Zandvoort!
Er zijn gratis surflessen voor kinderen van 8 t/m 13 jaar. Meld je aan via forms.office.com/e/XTpjeCDZWe

Wil je op een superleuke manier beter worden in taal en tegelijk Haarlem leren kennen? Doe dan mee met de ZomerSchool Haarlem van 6 t/m 17 juli. In de eerste twee weken van de zomervakantie oefen je met Nederlands, doe je leuke workshops en maak je coole uitstapjes. Voor kids van groep 4 t/m 7 en de ITK. Zie www.zomerschoolhaarlem.nl.

KAMPIOENEN SCHAKEN DOOR

Raphael (9), Jonah (12), Leano (11) en Dima (12) en spelen 13 juni de halve finales van het Nederlands Kampioenschap schoolschaken in Arnhem. Iedereen duimen dus! De toppers van de Bavo Jenaplanschool werden dit jaar kampioen van Haarlem én van Noord-Holland. In Jong023 juni een exclusief interview met de enthousiaste schakers!

FOTO: EVA CAMERON

Jong023 PUZZEL

We verloten onder de goede inzendingen een boekenbon van Kinderboekwinkel Kiekeboek. Alleen de winnaar krijgt bericht.

Het antwoord op de vorige puzzel was Pinksteren. Dat werd opgestuurd door:

- Liduinaschool: David, Stef
- Ter Cleeff: Anne
- De Verbeelding: Karel en Juup, Pim, Yara, Seth
- De Werkschuit: Sebastiaan, Eden
- Vrije School De Lindeboom: Corine
- Martin Luther Kingschool: Sofie
- Sint Bernardusschool: Elise
- De Cirkel: Lucas, Lorenzo
- Bornwaterschool Bloemendaal: Kobe
- Spaarneschool: Mees
- Veronicaschool: Noor
- Vrije School Kennemerland: Luvi
- Willem van Oranjeschool: Misja

Goed gedaan!

Mees van de Spaarneschool heeft de boekenbon van Kiekeboek gewonnen. Gefeliciteerd!

Groep 5 van de Liduinaschool, groep 6B van de St Bernardus (juf Marise) en groep 4B van de Bavinckschool (juf Simone) losten de puzzel met de klas op. Top gedaan!
Het boekenpakket is dit keer voor de Liduinaschool. Van harte gefeliciteerd!

Schrijf je antwoord in de witte vakjes. De letters in de gele balk vormen een woord. Mail dit woord, samen met je voornaam, je school en je leeftijd voor 10 juni naar prijsvraag@jong023.nl. Stuur voor elke puzzel een apart mailtje!

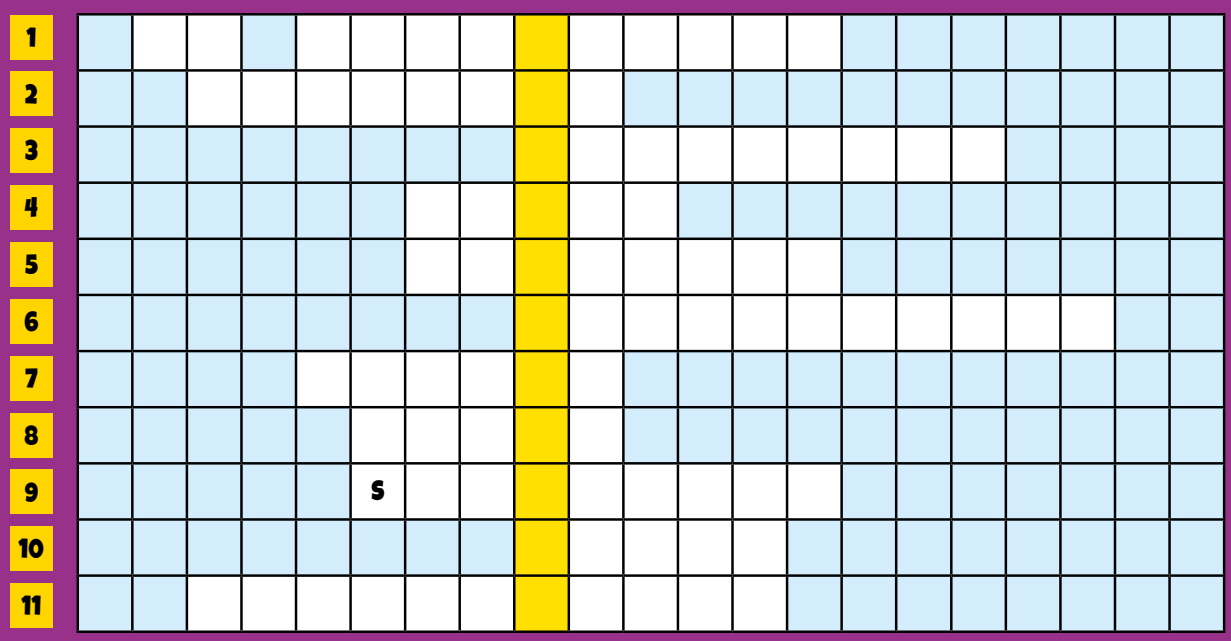

1. Welke school hield een herdenking in het Kenaupark? Pagina 7
2. Wat is de voornaam van de Nederlandse kinderombudsman? Pagina 9
3. Welke soort slang legt haar eieren in een 'broeihoop'? Pagina 4
4. Welke kleur heeft de jurk van het meisje dat Verspronck schilderde? Pagina 6
5. Hoe heet de grootste bij van een kolonie? Pagina 5
6. Bij welk groepje voelt Tanit zich thuis? Pagina 8
7. Welke achternaam heeft een bekende Haarlemse verzetsheldin? Pagina 7
8. Welke vloeistof onderzoeken kinderen van de KinderUniversiteit? Pagina 9
9. Hoe heet het als je producten netjes vooraan in het schap zet? Pagina 10
10. Hoe heet de halve cirkel die rugbyers maken om de bal te krijgen? Pagina 11
11. Hoe heten de stenen waarop de namen van huizen staan? Pagina 6

Maak de puzzel met de hele klas en win een boekenpakket van Kiekeboek!

De antwoorden op de vragen vind je in deze krant!